Postbus 856 | 5201 AW | 's-Hertogenbosch

Enexis.nl
invullen

Gemeenten en Provincie Drenthe
t.a.v. wethouders en gedeputeerde Energietransitie / DET
PER MAIL

datum dinsdag 15 november 2022
onderwerp Transportschaarste
ons kenmerk E&T_NC/DR_17nov22

behandeld door Greetje Bronsema
e-mail Greetje.bronsema@enexis.nl

**** De inhoud van deze brief betreft marktgevoelige voorkennis en dient als vertrouwelijk behandeld te worden tot 17 november 2022 ****

Geachte bestuurder,

Hierbij informeren wij u over een verandering in de beschikbaarheid van transportcapaciteit op het elektriciteitsnet. TenneT, landelijke netbeheerder van het hoogspanningsnet, gaat voor alle stations in Drenthe een vooraankondiging van structurele congestie voor teruglevering van elektriciteit melden bij de Autoriteit Consument en Markt (ACM). Voor afname van elektriciteit doet TenneT een vooraankondiging van structurele congestie voor het station Zeijerveen/Assen. Dit is het verbindingsstation tussen het regionale hoogspanningsnet en het landelijke elektriciteitsnet. Ook op onze netten zijn de grenzen van de capaciteit op sommige plekken in zicht. Voor het station in Meppel doet Enexis een vooraankondiging bij de ACM voor afname van elektriciteit. Voor het station in Veenoord doet Enexis een vooraankondiging bij de ACM voor teruglevering van elektriciteit.

Deze ontwikkelingen raken ook het elektriciteitsnet in uw gemeente in de provincie Drenthe. Op 17 november kondigen TenneT en Enexis de transportschaarste extern af in een publicatie. We gebruiken deze dagen om u en diverse andere partners vooraf te informeren. We benadrukken dat dit zeer marktgevoelige informatie betreft en we verzoeken u om het embargo van **17 november 8:15 uur** te respecteren.

In deze brief lichten we kort toe wat de gevolgen zijn en welke stappen we samen met TenneT de komende periode ondernemen. We realiseren ons dat de impact van transportschaarste groot is. We delen daarom in de bijlage van deze brief ook graag een uitgebreide toelichting op het ontstaan van transportschaarste en de situatie in uw regio.

Gevolgen en vervolgstappen
Als gevolg van de energietransitie, zien we dat op meerdere plekken in Nederland – zoals ook in Drenthe - de grenzen van de capaciteit op het elektriciteitsnet in zicht zijn. In Drenthe was dit al langer het geval voor de teruglevering van elektriciteit, maar we zien nu ook schaarste op het net ontstaan voor afname van elektriciteit. Op het moment dat TenneT of Enexis een vooraankondiging van structurele congestie doet, worden offertes voor een aansluiting met transportcapaciteit voorlopig niet

uitgegeven. Dit geldt alleen voor zogenoemde grootzakelijke aansluitingen (groter dan 3x80 Ampère). Ook kunnen verzoeken tot een verhoging van de huidige contractwaarde voorlopig niet worden gehonoreerd. Voor kleinverbruikers en particulieren met een aansluiting (tot en met 3 x 80 Ampère) heeft deze transportschaarste in beginsel geen consequenties. Voor deze klanten houden Enexis en TenneT, bij de berekeningen rondom de netcapaciteit, altijd rekening met een autonome groei van de huidige afname en teruglevering. Grootzakelijke klanten kunnen hun aanvraag wel bij ons blijven indienen. We gaan met de klant in gesprek om te zien welke stappen we wel kunnen zetten om zo min mogelijk vertraging op te lopen in het realiseren van projecten. Zo kunnen we bijvoorbeeld wel een offerte uitgeven voor een aansluiting zonder transportcapaciteit. Op het moment dat dankzij congestiemanagement of netuitbreiding capaciteit vrijkomt, is deze klant eerder aan de beurt dan een klant zonder aansluiting.

Start onderzoek congestiemanagement
Op het moment dat de grens van het elektriciteitsnet in zicht is, starten we met een onderzoek naar congestiemanagement (‘spitsmijden’). Door de inzet van flexibel vermogen van grootzakelijke klanten, kan er extra capaciteit op het elektriciteitsnet vrijkomen. Dit is afhankelijk van het type bedrijven in de regio en bereidheid om flexibel vermogen aan te bieden. Via deze link wordt u op de hoogte gehouden van de voortgang van de onderzoeken van Enexis en via deze link de onderzoeken van TenneT. De onderzoeken die Enexis eerder in Drenthe heeft gedaan voor teruglevering, worden ingetrokken en door TenneT– onder de nieuwe Netcode die 25 november van kracht gaat – opnieuw uitgevoerd.

We passen de status van de stations in Drenthe vanaf 17 november op de website aan naar kleurcode oranje (’fase 1a‘). Hier vindt u de meest recente kaarten van gebieden met schaarste voor afname en teruglevering.

Meer informatie
Algemene informatie over transportschaarste, de gevolgen ervan en wat TenneT en Enexis doen om dit zo snel mogelijk op te lossen, vindt u in ons informatiepakket.

Mocht u naar aanleiding van deze brief willen doorpraten over de specifieke situatie voor uw gemeente, neem dan contact op via onderstaande contactgegevens.

Met vriendelijke groet,

Greetje Bronsema
Strategisch adviseur Energiesysteem en Transitie
Groningen & Drenthe
06 – 52 83 6991

Bijlage: Toelichting ontstaan transportschaarste en situatie in de regio

Voldoende capaciteit op het net is cruciaal voor onze maatschappij en economische ontwikkeling. We vinden het daarom belangrijk om u uitgebreider te informeren over de achtergronden van transportschaarste en de weg naar 2030.

De oorsprong van transportschaarste
Het elektriciteitsnet wordt steeds intensiever gebruikt en daar is het net van oudsher niet op berekend. Als gevolg hiervan zien we dat het elektriciteitsnet op verschillende plekken de maximale capaciteit nadert. We hebben al langere tijd te maken met de nadelige gevolgen van onvoldoende transportcapaciteit voor partijen die duurzaam opgewekte energie aan ons net willen terugleveren. In de praktijk betekent dit dat we in veel regio's, als ook blijkt dat congestiemanagement niet mogelijk is, geen nieuwe wind-, zonneparken of grootschalige zon op dak projecten meer kunnen aansluiten, totdat er in het betreffende gebied een netuitbreiding is gerealiseerd. Door de snelgroeiende vraag naar elektriciteit, is er op een aantal plekken nu ook onvoldoende ruimte voor afnemers van elektriciteit. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de ontwikkelingen in de energietransitie; denk aan (snel)laadpleinen voor elektrisch vervoer, elektrificerende industrie en de warmtetransitie.

Situatie in Drenthe
Ook in Drenthe is de afgelopen periode een sterke groei te zien van extra vraag naar elektriciteit. Er komen meer bedrijven bij en bedrijven zetten stappen om hun energievoorziening te elektrificeren, door het plaatsen van e-boilers. Deze snelle groei leidt inmiddels tot een knelpunt in het netwerk van TenneT in Zeijerveen/Assen, het verbindingsstation tussen het regionale hoogspanningsnet en de landelijke elektriciteitssnelweg. Dat heeft gevolgen voor de beschikbare capaciteit op de onderliggende stations in een groot gedeelte van de provincie Drenthe en een deel van Overijssel. Aan de uitbreiding van hoog- en middenspanningstation Zeijerveen wordt momenteel hard gewerkt door TenneT en Enexis.

Naast de groeiende vraag naar elektriciteit, is ook een explosieve groei te zien van het aantal partijen dat duurzame energie wil produceren. Met name het aantal zonneparken dat zich in Drenthe – maar ook in Groningen en Overijssel - wil vestigen is afgelopen jaren fors toegenomen. Ter illustratie: vanaf januari 2020 tot nu hebben we bijna 6.000 grote zonneprojecten aangesloten in de drie provincies. In grote delen van deze provincies zat het elektriciteitsnet ook al aan de grenzen van de maximale capaciteit voor teruglevering. Met de nieuwe regels van de Netcode onderzoekt TenneT de komende periode of het toepassen van het systeem van 'spitsmijden' (congestiemanagement) in deze provincies capaciteitsruimte kan opleveren. De resultaten van de onderzoeken zijn naar verwachting in de zomer van 2023 bekend. Als congestiemanagement geen resultaat oplevert, kunnen we pas weer nieuwe klanten een offerte mét transportcapaciteit aanbieden als uitbreiding van het net gerealiseerd is.

Gevolgen transportschaarste
Transportschaarste raakt voornamelijk (nieuwe) klanten met een grote energievraag en/of -aanbod en daarvoor een grootverbruiksaansluiting nodig hebben (> 3 x 80 Ampère). Voor kleinverbruikers en particulieren met een aansluiting (tot en met 3 x 80 Ampère) heeft transportschaarste in beginsel geen consequenties. Voor deze klanten houden Enexis en TenneT, bij de berekeningen rondom de

netcapaciteit, altijd rekening met een autonome groei van de huidige afname en teruglevering. Als onze inschatting van elektriciteitsafname van kleinverbruikers voor de toekomst juist is, kunnen we onder meer nieuwe woningen nog wel aansluiten in gebieden met transportschaarste.

Transportschaarste kan zowel optreden in het hoogspanningsnet (verantwoordelijkheid van TenneT) als het middenspanningsnet (verantwoordelijkheid van Enexis Netbeheer). De gevolgen voor klanten zijn gelijk. Wanneer er in een hoger gelegen netdeel geen capaciteit meer beschikbaar is, dan heeft dat automatisch gevolgen voor de netten daaronder (het middenspanningsnet van Enexis Netbeheer). Wanneer Enexis in deze situatie extra grootzakelijke klanten zou aansluiten, wordt daarmee het hoogspanningsnet overbelast en daar is geen ruimte voor.

Transportschaarste oplossen en voorkomen
We doen er alles aan om transportschaarste van zo kort mogelijke duur te laten zijn en waar mogelijk te voorkomen. Dit doen we door proactief te investeren in ons elektriciteitsnet. Bij het opstellen van onze investeringsplannen kijken we goed naar de te verwachten behoefte, bijvoorbeeld ten behoeve van nieuwe industriegebieden of woonwijken, maar kijken ook of het aanbod groeit, zodat we daar kunnen uitbreiden. Daarnaast kijken we naar oplossingen die bijdragen aan een zo efficiënt mogelijk gebruik van de beschikbare capaciteit. Zo kan het helpen om vraag en aanbod van elektriciteit dichter bij elkaar te brengen, maar ook de inzet van congestiemanagement kan dus op korte termijn zorgen voor extra mogelijkheden.

Om de uitbreiding van de capaciteit op het elektriciteitsnet te versnellen, hebben de netbeheerders aandacht gevraagd voor een prioriteringskader. Er is een appèl gedaan op het kabinet om snel een aantal politieke keuzes te maken omtrent de planning en prioritering van werkzaamheden, ten behoeve van de noodzakelijke netuitbreidingen. Met een prioriteringskader krijgen de netbeheerders de wettelijke mogelijkheden om bijvoorbeeld projecten met een hoge maatschappelijke waarde voorrang te geven.

Wat kan een gemeente doen?
Gemeenten kunnen een bijdrage leveren door bijvoorbeeld zonneparken in de buurt van windmolens te plannen. Zon en wind is complementair aan elkaar en door wind- en zonne-opwek te combineren op dezelfde aansluiting en kabels, wordt het elektriciteitsnet veel constanter (en dus efficiënter) gebruikt. Ook helpt het als zonne- of windmolenparken geplaatst worden bij industriegebieden, waar deze groene stroom direct verbruikt wordt. Gemeenten kunnen hier in de vergunningsprocedures rekening mee houden. Daarnaast gaan we graag met lokale en regionale overheden in gesprek om vergunningprocedures te versnellen, door de ontwikkeling van energie-infrastructuur onder meer te verankeren in omgevingsbeleid.

Uitbreidingen in Drenthe
De structurele oplossing voor de drukte op het net, is uitbreiding. TenneT gaat de komende jaren op de stations waarbij de maximale capaciteit in zicht is, gefaseerd uitbreiden. De aanwezige transportcapaciteit wordt daarmee geleidelijk vergroot. Geplande netuitbreidingen van TenneT in Drenthe zijn opgenomen in het Investeringsplan TenneT. Meer informatie vindt u in het investeringsplan van TenneT.

Ook Enexis investeert maximaal om de lagergelegen netdelen uit te breiden. Op de stations waar de maximale capaciteit van het elektriciteitsnet in zicht is worden de stations uitgebreid. Meer informatie hierover vindt u in het investeringsplan van Enexis.